

CADERNOS DE
FRASEOLOXÍA GALEGA
23

CADERNOS DE
FRASEOLOXÍA GALEGA
23

XUNTA DE GALICIA

Edita Xunta de Galicia
Secretaría Xeral de Política Lingüística
Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades

Secretario Xeral de Política Lingüística

VALENTÍN GARCÍA GÓMEZ

Coordinador científico do CIRP

MANUEL GONZÁLEZ GONZÁLEZ

Directora Técnica de Lingüística

MARÍA SOL LÓPEZ MARTÍNEZ

Rúa de San Roque, 2. 15704 Santiago de Compostela.

Tfno. +34 881996152 Fax. +34 981 542 553

Enderezo electrónico paremias@cirp.gal

<http://www.cirp.gal>

© Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades
Santiago de Compostela, 2022

Autor Varios

Título *Cadernos de Fraseoloxía Galega 23*

Periodicidade: Anual

ISSN: 1698-7861 (Cadernos de Fraseoloxía Galega) (versión en papel)

eISSN: 2605-4507 (Cadernos de Fraseoloxía Galega)

ISSN: 1698-787X (Biblioteca fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades)

<https://doi.org/10.52740/cfg.22.23.00026>

Maquetación:

Grafisant, S.L.

Cadernos de Fraseoloxía Galega aparece nos seguintes repertorios bibliográficos: ANVUR, BASE, CARHUS, CIRBIC, CIRC, COPAC, CROSSREF, DIALNET, DICE, DOAJ, DULCINEA, ERIH PLUS, GOOGLE SCHOLAR, I2OR, ISOC, JISC, LATINDEX, LINGUISTIC BIBLIOGRAPHY ONLINE, MIAR, MLA, OCLC WORLDCAT, REBIUN, REDIB, RESH, SHERPA-ROMEO e SUDOC-ABES e pode lerse en tódalas bibliotecas das Universidades de España e Portugal. Aparece, ademais, no elenco bibliográfico da revista Proverbium (The University of Vermont). Recíbena máis de 100 fraseólogos de todo o mundo.

Tódolos números poden descargarse íntegros en formato PDF de <http://www.cirp.es>, a onde manteñen ligazóns EUROPHRAS (europhras.org/), o Instituto Cervantes (<http://www.letrasgalegas.org/>) e diversos Organismos Universitarios (coma tal Biblos-e Archivo).

A presentación, a revisión por pares anónimos, a aceptación de orixinais nesta revista e as condicións de copyright seguen estándares internacionais que se detallan nas Normas (páxs. 326-373).

Esta obra ten unha licenza Creative Commons Atribución-Non comercial-Non derivadas 4.0 Internacional. Esta licenza obriga a especificar a autoría e o nome da publicación en caso de copia, distribución ou comunicación pública e impide tanto o uso deste material para propósitos comerciais como a distribución de obras derivadas.

CADERNOS DE
FRASEOLOXÍA GALEGA
23

XUNTA
DE GALICIA

CADERNOS DE FRASEOLOXÍA GALEGA

Directora: Mª Isabel González Rey (Universidade de Santiago de Compostela, España)

Secretaria: Vanessa Fernández Pampín (IES de Valga, España)

CONSELLO CIENTÍFICO

- Luis Alfaro Echevarría (Universidad Central “Marta Abreu” de Las Villas, Cuba)
Margarita Alonso Ramos (Universidade da Coruña, España)
María Álvarez de la Granja (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Patricia Buján Otero (Universidade de Vigo, España)
Javier Calzacorta Elorza (Euskaltzaindia. Real Academia de la Lengua Vasca, España)
Maria Conca i Martínez (Universitat de València, España)
Germán Conde Tarrío (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Gloria Corpas Pastor (Universidad de Málaga, España)
Stefan Ettinger (Universität Augsburg, Alemaña)
Andrea Expósito Loureiro (IES Pedro Floriani de Redondela, España)
Xesús Ferro Ruibal (Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, España)
José Enrique Gargallo Gil (Universitat de Barcelona, España)
Xosé María Gómez Clemente (Universidade de Vigo, España)
Luis González García (Universidade da Coruña, España)
Ángel Iglesias Ovejero (Université d’Orléans, Francia)
Hugo Kubarth (Karl-Franzens-Universität Graz, Austria)
Marie-Évelyne Le Poder (Universidad de Granada, España)
M. Carmen Losada Aldrey (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Ottavio Lurati (Universität Basel, Suíza)
Joan Martí i Castell (Institut d’Estudis Catalans, España)
Carmen Mellado Blanco (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Wolfgang Mieder (University of Vermont, Estados Unidos)
Valerii Mokienko (Sankt-Peterbúrgskii Gosudárstvennii Universitet, Rusia)
Károly Morvay (Universidade Eötvös Loránd de Budapest, Hungría)
António Nogueira Santos (Portugal)
Beatriz Pérez Traseira (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Julia Sevilla Muñoz (Universidad Complutense de Madrid, España)
Monika Sułkowska (Uniwersytet Śląski, Polonia)
Sara Villar Aira (Colexio Compañía de María, España)
Gerd Wotjak (Universität Leipzig, Alemaña)
Alberto Zuluaga Ospina (Universität Tübingen, Alemaña)

CONSELLO DE REDACCIÓN

- María Álvarez de la Granja (Universidade de Santiago de Compostela, España)
Vanessa Fernández Pampín (IES de Valga, España)
Xesús Ferro Ruibal (Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, España)
Carne López Taboada (IES Eusebio da Guarda da Coruña, España)
Ramón Anxo Martínez Seixo (Escola Oficial de Idiomas de Vigo, España)
Alba Quinteiros Soliño (Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, España)
María do Rosario Soto Arias (IES Eusebio da Guarda da Coruña, España)

Cadernos de fraseoloxía Galega, revista internacional de investigación fraseolóxica, estuda a fraseoloxía e paremioloxía de calquera lingua do mundo e en calquera dos seus enfoques: estrutural, fraseográfico, tradutolóxico, comparativo e didáctico. Ata o número 17, a súa versión en papel difundíase en Europa, América e África e recibíana todas as universidades de España e Portugal, mentres que a versión en liña se publicaba na web da revista [<http://www.cirp.gal/cfg>] seis meses despois de xeito gratuíto. Desde o número 18 está dispoñible unicamente en formato dixital. Admítense orixinais en oito linguas europeas, aínda que a publicación final se fai só en galego, pois a revista naceu para estimular en Galicia a recolleita e investigación da fraseoloxía galega e universal e, asemade, forma parte do proxecto de ecoloxía lingüística do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades da Xunta de Galicia (Santiago de Compostela). Ademais, recibe o xeneroso apoio dos máis de 223 fraseólogos e fraseólogas de 27 países que xa publicaron nela.

Cadernos de fraseoloxía Galega, revista internacional de investigación fraseolóxica, estudia la fraseología y paremiología de cualquier lengua del mundo y en cualquiera de sus enfoques: estructural, fraseográfico, traductológico, comparativo y didáctico. Hasta el número 17, su versión en papel se difundía en Europa, América y África y la recibían todas las universidades de España y Portugal, mientras que la versión online se publicaba en la web de la revista [<http://www.cirp.gal/cfg>] seis meses después de forma gratuita. Desde el número 18 está disponible únicamente en formato digital. Se admiten originales en ocho lenguas europeas, aunque la publicación final se hace solo en gallego, pues la revista nació para estimular en Galicia la recogida e investigación de la fraseología gallega y universal y, a su vez, forma parte del proyecto de ecología lingüística del Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades de la Xunta de Galicia (Santiago de Compostela). Asimismo, recibe el generoso apoyo de los más de 223 fraseólogos y fraseólogas de 27 países que ya han publicado en ella.

Cadernos de fraseoloxía Galega is an international journal of phraseological research. Its aim is to study phraseology and paremiology in any language and with any approach (i.e.: structural, phraseographical, translational, comparative or didactic). Until issue 17, printed copies were distributed across Europe, America and Africa, and all the Spanish and Portuguese universities received them, too. Six months after having released the hardcopies, the online version was made available for free at the website [<http://www.cirp.gal/cfg>]. From issue 18 onwards, the journal is just published on line. Contributions are accepted in eight European languages, despite the final version being only in Galician. This is due to the journal's aim to promote the compilation and study of phraseology in Galicia (Spain), and also because the journal belongs to the project of linguistic ecology developed by Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades (Xunta de Galicia; Santiago de Compostela, Spain). Moreover, *Cadernos de Fraseoloxía Galega* is kindly supported by more than 223 phraseologists from 27 countries that have already contributed to it with their invaluable research.

Cadernos de fraseoloxía Galega, revue internationale de recherche en Phraséologie, étudie la phraséologie et la parémiologie de n'importe quelle langue du monde selon toutes les

approches: structurale, phraséologique, traductologique, comparative ou didactique. Jusqu'au numéro 17, elle était diffusée dans toute l'Europe, l'Amérique et l'Afrique, et envoyée à toutes les universités d'Espagne et du Portugal; six mois après la parution de ses numéros, elle était en accès libre sur le lien [<http://www.cirp.gal/cfg>]. À partir du numéro 18, elle n'est publiée qu'en ligne. Des textes originaux sont admis en huit langues européennes, bien que la publication finale soit faite en galicien, car cette revue est née pour stimuler en Galice la collecte et la recherche de la phraséologie galicienne et universelle. En effet, elle fait partie du projet d'écologie linguistique du Centre Ramón Piñeiro pour la Recherche en Sciences Humaines de Saint-Jacques-de-Compostelle, et elle bénéficie aussi du soutien généreux des 223 phraséologues de 27 pays différents qui ont déjà publié leurs travaux dans cette revue.

Cadernos de fraseoloxía Galega ist eine internationale Zeitschrift, die sich mit der Phraseologie und Parömiologie aller Sprachen der Welt aus verschiedenen Perspektiven wie Lexikografie, Translatologie, Komparatistik und Didaktik beschäftigt. Die Zeitschrift ist in Europa, Amerika und Afrika verbreitet und wurde bis vor Kurzem an alle spanischen und portugiesischen Universitäten per Post geliefert. Zur Zeit ist die Zeitschrift *Cadernos de Fraseoloxía* – seit der Nummer 18 – nur über das Internet unter <<http://www.cirp.gal/cfg>> zugänglich. Für die Publikation werden ausschließlich Originalbeiträge in einer der acht europäischen Großsprachen angenommen. Veröffentlicht werden die Arbeiten jedoch nur auf Galicisch, denn ein Hauptziel der Zeitschrift besteht darin, das Galicische als Forschungssprache zu fördern bzw. die galicische Phraseologie und Parömiologie auf internationaler Ebene bekannt zu geben. Die Zeitschrift wird vom Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades mit Sitz in Santiago de Compostela unterstützt und bis dato haben 223 Phraseologen aus 27 verschiedenen Ländern darin mitgewirkt.

Cadernos de fraseoloxía Galega («Тетради по галисийской фразеологии») — это международный журнал, посвященный фразеологическим исследованиям. В нем публикуются материалы по фразеологии и паремнологии любого из языков мира во всех аспектах: структурном, фразеографическом, переводоведческом, сравнительном и дидактическом. Журнал распространяется в Европе, Америке и Африке. Номер 17 есть во всех университетах Испании и Португалии. Спустя шесть месяцев после выхода, данный выпуск был выложен в свободный доступ. Начиная с 18-го номера, журнал издается исключительно в электронном виде [http://www.cirp.es/pls/bdov/inv.cfg_ini]. К печати принимаются оригиналы на девяти европейских языках, однако текст публикуется только на галисийском языке, поскольку этот журнал был создан специально для того, чтобы придать импульс сбору материала и исследованиям в области галисийской и общей фразеологии в Галисии. Данный журнал является частью проекта лингвистической экологии Центра гуманитарных исследований им. Рамона Пинеиро в г. Сантьяго-де-Компостела, и его любезно поддерживают 223 фразеологов из 27 стран мира, уже опубликовавших здесь свои статьи.

Índice

ESTUDOS / PAPERS	21
ALBANO, Mariangela e ALKAYA, Emine: <i>A aprendizaxe do italiano LA a partir do francés L2 para estudantes adultos de fala turca: o caso das colocacións «fare + substantivo» e «fare + determinante + substantivo» / Italian LA by French L2 learning for Turkish-speaking adult students: the case of the collocations “fare + noun” and “fare + determiner + noun”</i>	23
GIOVANNI, Cosimo de: <i>A fraseoloxía colocacional no Dictionnaire françois de César-Pierre Richelet (1680) / Collocational phraseology in the Dictionnaire françois of César-Pierre Richelet (1680)</i>	39
GONZÁLEZ PEREIRA, Andrea: <i>Moito sabe o rato, pero máis sabe o gato. A linguaxe figurada felina en lingua galega / The mouse knows a lot, but the cat knows more. The feline figurative language in Galician language</i>	53
LABRADA HERNÁNDEZ, Geisy; BIDOT MARTÍNEZ, Irina e PÉREZ MARQUÉS, Celia María: <i>De zoónimos e zoomorfismos no discurso carcerario da novela Hombres sin mujer de Carlos Montenegro / Zoonyms and zoomorphisms in the prison discourse of the novel Hombres sin mujer by Carlos Montenegro</i>	81
LAPEDOTA, Domenico Daniele: <i>Locucións verbais, adverbiais e adxectivas no I acto de Voluntad de Benito Pérez Galdós / Verbal, adverbial and adjective phrases in the first act of Benito Pérez Galdós’ Voluntad</i>	97
SIDOTI, Rossana: <i>Variantes paremiográficas: procedementos para a súa sistematización / Paremiographic variants: procedures for their systematization</i>	117
RECADÁDIVAS / COMPILATIONS	139
ANTA FERNÁNDEZ, Alicia: <i>O Robledo é capital e o demais son conquistas: fraseoloxía de Robledo de Domiz / O Robledo é capital e o demais son conquistas: phraseology from Robledo de Domiz</i>	141
RECENSIÓNS / REVIEWS	159
CHARTERIS-BLACK, Jonathan (2019): <i>Metaphors of Brexit. No Cherries on the Cake? Por / By Xosé María Gómez Clemente</i>	161
CRIDA ÁLVAREZ, Carlos Alberto e ALESSANDRO, Arianna (2019): <i>Innovación en fraseodidáctica. Tendencias, enfoques y perspectivas. Por / By Vanessa Fernández Pampín</i>	167
DAL MASO, Elena (2020): <i>De aquí a Lima. Estudios fraseolóxicos del español de España e Hispanoamérica. Por / By Luis González García</i>	177
GONZÁLEZ-REY, María Isabel (2021): <i>La nouvelle phraséologie du français. Por / By Aira Rego Rodríguez</i>	189
IGLESIAS GONZÁLEZ, Xaime (2019): <i>Coa palabra na boca. Sucesións para traballar con refráns nas aulas. Por / By Carmen Losada Aldrey</i>	197
LÓPEZ TABOADA, Carmen e SOTO ARIAS, M ^a Rosario (2020): <i>Diccionario de fraseoloxía galego-castelán, castelán-galego. Por / By Xesús Ferro Ruibal</i>	201

MAKINO, Seiichi e OKA, Mayumi (2017): 日英共通メタファー辞典 — <i>A Bilingual Dictionary of English and Japanese Metaphors</i> . Por / By Alba Quinteiros-Soliño	243
MARTINS, Vicente de Paula da Silva (2020): <i>Guia teórico para o estudo da fraseologia portuguesa</i> . Por / By Andrea de Araújo Rubert.....	251
MAURICE, Ker Kauffer e KEROMNES, Yvon (2018): <i>VERBUM [Tome XL]. Phraséologie et pragmatique, n.º 1</i> . Por / By M ^a Carmen Parra Simón	259
MELLADO BLANCO, Carmen; HOLZINGER, Herbert; IGLESIAS IGLESIAS, Nely & MANSILLA PÉREZ, Ana (2020): <i>Muster in der Phraseologie. Monolingual und kontrastiv</i> . Por / By Elena Sánchez-López....	269
MENA MARTÍNEZ, Flor e STROHSCHEN, Carola (2020): <i>Teaching and Learning Phraseology in the XXI Century</i> . Por / By Irina Parina.....	273
PLA COLOMER, Francisco Pedro e VICENTE LLAVATA, Santiago (2020): <i>La materia de Troya en la Edad Media hispánica. Historia textual y codificación fraseológica</i> . Por / By Nuria García García	279
NOVAS / NEWS	285
1. Libros, revistas ou artigos / <i>Books, Journals and Papers</i>	287
1.1. Actas / <i>Proceedings</i>	300
1.2. Comunicacóns e conferencias / <i>Communications and Conferences</i>	300
1.3. Contidos dos Coloquios de Tavira / <i>Contents of Tavira Colloquia</i>	312
1.4. Recensións / <i>Reviews</i>	312
1.5. Recensionantes / <i>Reviewers</i>	312
1.6. Teses / <i>Thesis</i>	313
1.7. Traballos de Fin de Mestrado / <i>Master's Thesis</i>	313
1.8. Traballos de Fin de Grao / <i>Final Degree Projects</i>	314
2. Congresos, coloquios, asembleas e xornadas / <i>Congresses, Symposiums, Assemblies and Conferences</i>	315
2.1. Congresos EUROPHRAS	315
2.1.1. Congreso EUROPHRAS 2021. En liña	315
2.2. Coloquios Internacionais de Paremioloxía en Tavira (Portugal): 2021	315
2.2.1. <i>15th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs / 2nd Interdisciplinary Colloquium on Proverbs – Online</i>	315
2.3. Outros congresos, xornadas ou asembleas do ano 2021 / <i>Other Congresses, Conferences or Assemblies in 2021</i>	315
2.3.1. VIIe Congrès international de phraséologie et parémiologie Phraséologie, parémiologie et terminologie. Padua.....	315
2.3.2. Congreso <i>Electronic lexicography in the 21st century (eLEX21): post-editing lexicography</i> . En liña.....	315
2.3.3. The Łódź-ZHAW Duo Colloquium on Translation and Meaning. Winterthur.....	316

2.3.4. Colloque “Le savoir au prisme du langage - Acquisition, transmission, manifestations” (ICODOC 2021). Lyon.....	316
2.3.5. Conferencia Clavier 2021 “Exploring Words in the Digital Transformation. Tools and Approaches for the Study of Lexis and Phraseology in Evolving Discourse Domains”. En liña.....	316
2.3.6. XII Conferencia Internacional Lingüística. La Habana.....	317
3. Recursos / <i>Resources</i>	317
3.1. <i>Vox Populi: Proverbs and Sayings</i>	317
3.2. <i>Les nostres comparances. Recull de modismes comparatius valencians a cura d'Eugeni S. Reig</i>	317
3.3. <i>Lenguaje figurado y Asperger. Colección de expresiones</i>	317
4. Fraseografía espontánea / <i>Spontaneous. Phraseography</i>	317
4.1. <i>Kaboot! “Fraseoloxía galega”</i>	317
4.2. <i>Zarampagalegando: Dicionario fraseolóxico visual</i>	318
4.3. <i>Noticias de Barro</i>	318
BALANCE / OUTCOME	319
1. Índices de Cadernos de Fraseoloxía Galega / <i>Index of Cadernos de Fraseoloxía Galega</i>	321
1.1. Índices alfabéticos de artigos / <i>Alphabetical index of papers</i>	321
1.2. Índice da sección de Recadávivas / <i>Index of Compilations section</i>	326
1.3. Índice alfabético de recensións / <i>Alphabetical index of reviews</i>	328
1.3.1. Índice alfabético de recensións por autores / <i>Alphabetical index of reviews by authors</i>	328
1.3.2. Índice alfabético de recensións por recensionantes / <i>Alphabetical index of reviews by reviewers</i>	335
1.4. Índice da sección de Novas / <i>Index of News section</i>	340
1.5. Publicacións recibidas na redacción / <i>Publications received in the editorial department</i>	344
2. Índice temático dos vinte e un números de Cadernos de Fraseoloxía Galega / <i>Subject index of the twenty-one issues of Cadernos de Fraseoloxía Galega</i>	345
2.1. Índice dos artigos / <i>Index of the papers</i>	345
2.2. Fraseoloxía bilingüe / <i>Bilingual Phraseology</i>	353
2.3. Función e índice da sección de Recadávivas / <i>Function and index of the Recadávivas section</i>	353
3. Procedencia dos autores de Cadernos de Fraseoloxía Galega / <i>Origin of the authors of Cadernos de Fraseoloxía Galega</i>	357
PROCESO E CONDICIÓNS DE ADMISIÓN DE COLABORACIÓN / AUTHOR GUIDELINES	363

Presentación

Cadernos de fraseoloxía Galega estrea un novo número, o 23, correspondente ao 2021. Neste ano caracterizado pola paulatina volta á normalidade tras o máis duro da pandemia da COVID-19, a revista logrou un novo fito ao ser aceptada para a súa indexación na prestixiosa base de datos REDIB. Así mesmo, por vez primeira na historia de **Cadernos de fraseoloxía Galega**, difundíuse a nivel internacional unha convocatoria para o envío de contribucións —ou *Call for Papers*— para seguir fomentando a internacionalización da revista, algo que se pode apreciar na variedade das contribucións publicadas neste novo volume. Así mesmo, queremos salienta a diversidade de linguas de traballo incluídas neste volume, pois contamos con estudos e recensións que xiran arredor do galego, o español, o francés, o italiano, o portugués, o alemán, o xaponés, e, como novidade en **Cadernos de fraseoloxía Galega**, o turco.

A sección de ESTUDOS ofrece seis traballos que abordan cuestións relacionadas coas distintas áreas da fraseoloxía e da paremioloxía, teóricas e aplicadas. O traballo de Mariangela Albano e Emine Alkaya (*A aprendizaxe do italiano L4 a partir do francés L2 para estudantes adultos de fala turca: o caso das colocacións «fare + determinante + substantivo»*) céntrase na influencia do francés L2 na aprendizaxe de italiano L4 por parte de estudantes de fala turca a través do estudo de 13 colocacións italianas co verbo *fare*. Pola súa parte, Cosimo de Giovanni presenta en *A fraseoloxía colocacional no Dictionnaire français de César-Pierre de Richelet (1680)* a historia do dicionario de Richelet e o estado da fraseoloxía colocacional recollida nel, o que lle permitiu detectar os tres tipos principais de colocacións propostos por Tutin e Grossmann (2002). En *Moito sabe o rato, pero máis sabe o gato. A linguaxe figurada felina en lingua galega* afondamos en 90 fraseoloxismos galegos relacionados con este animal da man de Andrea González Pereira, quen se propón descubrir a percepción que a sociedade galega ten do gato a través do seu estudo. Así mesmo, Geisy Labrada Hernández, Irina Bidot Martínez e Celia María Pérez Marqués ofrecen en *De zoónimos e zoomorfismos no discurso carcerario da novela Hombres sin mujer de Carlos Montenegro* un panorama do uso, función e achegas dos zoomorfismos na obra máis coñecida do autor cubano de orixe galego Carlos Montenegro. En *Locucións verbais, adverbiais e adxectivas no I acto de Voluntad de Benito Pérez Galdós*, a partir da afirmación de que o enriquecemento con fraseoloxismos das versións posteriores de *Voluntad* por parte do propio autor foi totalmente consciente e meditado, Domenico Daniele Lampedota extrae as locucións presentes no primeiro acto da obra co fin de sistematizalas e estudalas, o cal mesmo lle permite establecer que personaxes fan unha maior achega fraseolóxica. Finalmente, partindo dun traballo de campo realizado entre 2018 e 2019 en Messina (Italia), en *Variantes paremiográficas: procedementos para a súa sistematización*, Rossana

Sidoti propón establecer un procedemento para a sistematización de variantes paremiográficas a partir do estudo de enunciados fraseolóxicos sicilianos.

A sección de RECADÁDIVAS ofrece unha nova escolma de fraseoloxía e paremioloxía galegas, esta vez do Robledo de Domiz (O Barco de Valdeorras), a través do traballo de Alicia Anta Fernández *O Robledo é capital e o demais son conquistas: fraseoloxía de Robledo de Domiz*. Con esta escolma acádanse 164 expresións que se suman ao Tesouro Fraseolóxico Galego (véxanse as cifras na páxina 357).

A sección de RECENSIÓNS valora doce obras. Jonathan Charteris-Black analiza en *Metaphors of Brexit. No Cherries on the Cake?* o uso da fraseoloxía durante a campaña do Brexit e as súas consecuencias. Ademais, Carlos Alberto Crida Álvarez e Arianna Alessandro presentan unha escolma de innovacións en fraseodidáctica na obra *Innovación en fraseodidáctica. Tendencias, enfoques y perspectivas*. A seguir, Elena Dal Maso é a editora da obra *De aquí a Lima. Estudios fraseolóxicos del español de España e Hispanoamérica*. María Isabel González-Rey achega un volume, revisado e aumentado, dedicado á fraseoloxía francesa, *La nouvelle phraséologie du français*. Poñendo o foco na ensinanza da paremioloxía, Xaime Iglesias González presenta *Coa palabra na boca. Suxestións para traballar con refráns nas aulas*. Do mesmo xeito, Carmen López Taboada e M.ª Rosario Soto Arias ofrecen un novidoso dicionario bilingüe de fraseoloxía, o *Diccionario de fraseoloxía galego-castelán castelán-galego*. Pola súa parte, Mayumi Oka e Seiichi Makino tamén presentan un dicionario bilingüe, *日英共通メタファー辞典 — A Bilingual Dictionary of English and Japanese Metaphors*, esta vez centrado nos fraseoloxismos «metafóricos» compartidos polas linguas xaponesa e inglesa. Vicente de Paula da Silva Martins introduce a súa *Guía teórico para o estudo da fraseologia portuguesa* e o tándem composto por Ker Kauffer Maurice e Yvon Keromnes editan *VERBUM [Tome XL]. Phraséologie et pragmatique, n.º 1*. Por outra parte, Carmen Mellado Blanco, Herbert Holzinger, Nely Iglesias Iglesias e Ana Mansilla Pérez coeditan o volume *Muster in der Phraséologie. Monolingual und kontrastiv*. Pechamos a sección con dúas obras publicadas en 2020: *Teaching and Learning Phraseology in the XXI Century*, de Flor Mena Martínez e Carola Strohschen, e *La materia de Troya en la Edad Media hispánica. Historia textual y codificación fraseológica*, de Francisco Pedro Pla Colomer e Santiago Vicente Llavata.

As referencias bibliográficas da sección de NOVAS seguen a visualizar a vitalidade da investigación fraseolóxica no mundo, xa que para este ano 2021 reunimos 344 libros, artigos, comunicacións ou recensións. A todo isto hai que sumar as 19 unidades (6 artigos, 1 recadádiva e 12 recensións) propias deste número. A seguir, dáse conta das actas dos Congresos, Seminarios e Xornadas que se celebraron en 2021 e dos recursos máis recentes. Tamén se informa de novas achegas ao que chamamos «Fraseografía espontánea».

A sección *BALANCE* ofrece a referencia completa do que 223 investigadores de 27 países deron á luz nos 23 números de **Cadernos de Fraseoloxía Galega** nestes seus 21 anos de existencia. O índice ofrécese por orde alfabética de autores, por temática dos traballos e por procedencia dos autores. Esta revista quere agradecer a acollida internacional cumprindo todos os parámetros de calidade e ofrecendo ata o número 17 unha difusión internacional tanto no seu formato en papel como actualmente en Internet (<https://www.cirp.gal/ms/cfg/>).

Coma sempre, a revista remata coas normas de admisión e de valoración de orixinais.

O Consello de Redacción

Preface

Cadernos de fraseoloxía Galega publishes its new issue, n. 23, whose contributions correspond to 2021. This year has been characterized by a gradual return to normality after the hardest times of the COVID-19 pandemic. However, for our journal, it has also been marked by a new milestone, since **Cadernos de fraseoloxía Galega** has been indexed in the prestigious database REDIB. Moreover, for the first time in our journal's history, a Call for Papers was issued to encourage the internationalization of our periodic publication. The diversity of this issue's contributions proves it. In this regard, the variety of working languages must also be highlighted, since this year's articles and reviews deal with phraseological research in Galician, Spanish, French, Italian, Portuguese, German, Japanese and—for the first time—Turkish.

The ESTUDOS (“Papers”) section offers six articles about different matters related to diverse areas of theoretical and applied Phraseology and Paremiology. Mariangela Albano and Emine Alkaya's work (*Italian L4 by French L2 learning for Turkish-speaking adult students: the case of the collocations “fare + noun” and “fare + determiner + noun”*) is focused on the influence that French L2 has in Turkish-speaking students that learn Italian L4 through the analysis of 13 Italian collocations with the verb *fare*. On another note, Cosimo de Giovanni introduces the history of Richelet's dictionary and the characteristics of its compiled collocational phraseology in *Collocational phraseology in the Dictionnaire françois of César-Pierre Richelet (1680)*, which allowed De Giovanni to detect Tutin and Grossmann (2002)'s three main types of collocations. In *The mouse knows a lot, but the cat knows more. The feline figurative language in Galician language*, 90 Galician phraseological units related to cats are explored at the hands of Andrea González Pereira, who aims to determine what perception of said animal the Galician society has. Furthermore, Geisy Labrada Hernández, Irina Bidot Martínez and Celia María Pérez Marqués' *Zoonyms and zoomorphisms in the prison discourse of the novel Hombres sin mujer by Carlos Montenegro* presents an overview of the use, function and contribution of zoomorphisms in the most well-known work of the Cuban writer of Galician origins Carlos Montenegro. Drawing from the claim that the enrichment with phraseological units of later versions of *Voluntad* was totally meditated by its author, in *Verbal, adverbial and adjective phrases in the first act of Benito Pérez Galdós' Voluntad* Domenico Daniele Lampedota has detected the locutions included in the play's first act to systematize and analyse them. This has also led Lampedota to establish which characters contribute with more phraseological units to the work. Last but not least, on the basis of a fieldwork that took place in Messina (Italy) during 2018 and 2019, in *Paremiographic variants: procedures for their systematization* Rossan Sidoti suggests a systematization procedure to classify paremiographic variants through the analysis of Sicilian phraseology.

In RECADÁDIVAS (“Compilations”), a new selection of Galician phraseological and paremiological units is offered. In this issue, Alicia Anta Fernández introduces us to the phraseology of Robledo de Domiz (O Barco de Valdeorras, Ourense) in *O Robledo é capital e o demais son conquistas: phraseology from Robledo de Domiz*. It includes 164 phraseological units that are added to the Galician Phraseological Thesaurus (see data in page 357).

The RECENSIÓNS (“Reviews”) section assesses 12 works. Jonathan Charteris-Black analyses the use of phraseology in the Brexit campaign and its consequences in *Metaphors of Brexit. No Cherries on the Cake?* Moreover, Carlos Alberto Crida Álvarez and Arianna Alessandro present *Innovación en fraseodidáctica. Tendencias, enfoques y perspectivas*, where they compile diverse research focused on innovations in Phraseodidactics. Elena Dal Maso is the editor of *De aquí a Lima. Estudios fraseológicos del español de España e Hispanoamérica*, whereas María Isabel González-Rey offers a revised and updated edition of *La nouvelle phraseologie du français*, centered in French phraseology. Highlighting the didactics of paremiology, Xaime Iglesias González introduces *Coa palabra na boca. Suxestións para traballar con refráns nas aulas*. Carmen López Taboada and M.ª Rosario Soto Arias contribute to the field with an immense work, the bilingual dictionary *Diccionario de fraseoloxía galego-castelán castelán-galego*. Likewise, Mayumi Oka and Seiichi Makino also author a bilingual dictionary, but focused on “metaphorical” phraseological units shared by Japanese and English: *日英共通メタファー辞典 — A Bilingual Dictionary of English and Japanese Metaphors*. Consecutively, Vicente de Paula da Silva Martins presents *Guia teórico para o estudo da fraseologia portuguesa* and the duo formed by Ker Kauffer Maurice and Yvon Keromnes edit *VERBUM [Tome XL]. Phraseologie et pragmatique, n.º 1*. The following review is about the volume *Muster in der Phraseologie. Monolingual und kontrastiv*, co-edited by Carmen Mellado Blanco, Herbert Holzinger, Nely Iglesias Iglesias and Ana Mansilla Pérez. Two works published in 2020 close this section out: *Teaching and Learning Phraseology in the XXI Century*, by Flor Mena Martínez and Carola Strohschen, and *La materia de Troya en la Edad Media hispánica. Historia textual y codificación fraseológica*, by Francisco Pedro Pla Colomer and Santiago Vicente Llavata.

The bibliographical references included in the section NOVAS (“News”) show the dynamism phraseological research has all around the world: this 2021, 344 books, articles, communications or reviews have been compiled, along with the 19 contributions (6 articles, 1 compilation and 12 reviews) included in this issue. As usual, conferences, seminars and congresses celebrated during 2021, the most recent phraseological resources and what we call “Spontaneous Phraseography” can also be found in this section.

The BALANCE (“Outcome”) is a complete reference to what 223 researchers from 27 countries have contributed to the 23 issues of **Cadernos de Fraseoloxía Galega** in its 21 years of existence. The index of authors is alphabetical, but there is also an index arranged according to the articles’ topics and a table showing each author’s institution. We would like to express our gratitude for our journal’s international reception and support, which acknowledges our commitment to comply with the quality parameters, offering —up until issue 17— an international distribution both in paper and online formats (<https://www.cirp.gal/ms/cfg/en/>).

As usual, the Author Guidelines are included at the end of the issue.

The Editorial

**Estudos
Papers**

A aprendizaxe do italiano L4 a partir do francés L2 para estudantes adultos de fala turca: o caso das colocacións «fare + substantivo» e «fare + determinante + substantivo»¹

Italian L4 by French L2 learning for Turkish-speaking adult students: the case of the collocations “fare + noun” and “fare + determiner + noun”

Mariangela Albano

Université de Cagliari²

<https://orcid.org/0000-0001-7157-1482>

mariangela.albano@unica.it

Emine Alkaya

Institut français d'Ankara (Turquie)

<https://orcid.org/0000-0002-5338-5819>

emi-nealkaya@hotmail.com

Resumo: Este estudo describe a influencia que exerce o francés L2 na aprendizaxe de italiano L4 por parte de estudantes adultos de fala turca nun contexto universitario. O noso estudo céntrase, concretamente, na interpretación e tradución de trece colocacións italianas do tipo «fare + substantivo» e «fare + determinante + substantivo». Describimos e analizamos as decisións traditolóxicas destas colocacións baseándonos na lingüística analóxica (Hofstadter 1995; Gentner et al., 2001; Monneret, 2011 e 2018) e na semántica cognitiva (Lakoff e Johnson, 1980 e 1999). O noso propósito é destacar a importancia de empregar unha lingua franca, coma o francés, para fomentar a aprendizaxe das construcións fraseolóxicas italianas ante un público de fala turca.³

¹ Data de recepción: 28.02.22. Data de aceptación: 05.08.22.

Tradución do texto orixinal en francés realizada por Alba Giráldez Otero.

² Laboratoire HTL (Histoire des Théories Linguistiques - UMR 7597); Laboratoire DILTEC (Didactique des langues, des textes et des cultures - EA 2288).

³ Mariangela Albano escribiu: 1. Introducción, 2. O entrecruzamento das colocacións coa fraseoloxía, a categorización e a didáctica; 2.1. Colocacións e fraseoloxía; 2.2. Colocacións, categorización e didáctica; 3.3. A descrición dos datos; 4. Conclusión. Emine Alkaya escribiu: 3. Unha experiencia plurilingüe en clase de FLE; 3.1. A elaboración dos exercicios; 3.2. A selección das expresións; 3.3. A descrición dos datos; 4 Conclusión.

Palabras clave: colocacións, analoxía, semántica cognitiva, francés, italiano, turco, tradución, aprendizaxe.

Abstract: This study describes the influence of French L2 on the learning of Italian L4 by adult Turkish-speaking learners in a university context. More specifically, our study focuses on the interpretation and translation of thirteen Italian collocations —of the type “fare + noun” and “fare + determiner + noun”—. We describe and analyze the translational choices of collocations in the light of analogical linguistics (Hofstadter, 1995; Gentner et al., 2001; Monneret, 2011 et 2018) and cognitive semantics (Lakoff and Johnson, 1980 and 1999). We propose to emphasize the importance of using a vehicular language —such as French— to promote the learning of Italian phraseological constructions to a Turkish-speaking public.

Keywords: collocations, analogy, cognitive semantics, French, Italian, Turkish, translation, learning.

1. Introducción

O noso estudo ten como obxectivo describir e analizar o procesamento, a interpretación e a tradución de trece colocacións italianas, do tipo «fare + substantivo» e «fare + determinante + substantivo», por parte de quince persoas adultas de fala turca estudantes de francés como lingua estranxeira, de aquí en diante L2 (nivel avanzado, B2), e de italiano L4 (nivel básico, A1) no contexto universitario. Comparamos este grupo experimental cun grupo de control composto por dez persoas adultas de fala turca estudantes de italiano como lingua estranxeira (nivel A1) que non posúen coñecementos de francés.

Para analizar as decisións tradutolóxicas postas en práctica polo alumnado, enfocámo-lo desde unha perspectiva tanto analóxica (Hofstadter, 1995; Gentner *et al.*, 2001; Monneret, 2011 e 2018; González Rey, 2016) como cognitiva (Lakoff e Johnson, 1980 e 1999; Gibbs, 1992; Kövecses, 2005).

Os datos que manexamos proceden de tres exercicios de resposta múltiple nos que o alumnado ten que marcar unha definición-tradución en francés (para o grupo experimental) ou en turco (para o grupo de control) para explicar a colocación italiana. Os dous primeiros exercicios refírense a unha tradución lematizada sen contexto, mentres que o terceiro implica unha tradución da colocación en contexto.

Abordamos a análise da tradución de colocacións por dúas razóns: en primeiro lugar, pretendemos investigar se o francés, ao ser unha lingua románica, propicia a aprendizaxe das colocacións italianas por parte dos estudantes de fala turca. E, en segundo lugar, estudamos as interferencias lingüísticas desde un punto de vista semántico.

A pesar de que o número de exemplos é limitado, intentamos propoñer aquí un estudo preliminar das hipóteses para didactizar as colocacións dunha lingua románica por medio doutra lingua románica.

O noso artigo consta de dúas partes. Unha primeira parte na que se describen as teorías relativas ás colocacións, a aprendizaxe e a didáctica das colocacións; e unha segunda parte na que se examina o método de investigación e a análise de datos do corpus de estudantes: 1) o establecemento da mostra; 2) a selección das colocacións; 3) a realización dos exercicios; 4) a análise dos datos.

2. O entrecruzamento das colocacións coa fraseoloxía, a categorización e a didáctica

2.1. Colocacións e fraseoloxía

A presenza de colocacións, preparadas xa para ser empregadas na fala ou «prêt-à-parler» (González Rey, 2008, p. 7) e cuxo uso se xeneralizou e se difundiu no léxico dunha lingua en todos os niveis e rexistros (Hausmann, 1989; Heid, 1994; Mel'čuk, 1998 e 2007; Lewis, 2000; Bartsch, 2004; Siepmann, 2006; González Rey, 2002 e 2007; Tutin, 2013)⁴, levou a reflexionar sobre a súa descrición e didactización.

Para a maioría dos fraseológos, trátase dunha secuencia de palabras que amosa unha marcada sintaxe, é dicir, unha forte atracción entre os elementos léxicos da cadea sintagmática (Mejri, 2006, pp. 146–147; Burger *et al.*, 2007, p. 15).

A tradición francesa describiu a colocación como unha expresión binaria e «esta propiedade abarca en realidade dous aspectos: por unha banda, unha binaridade categórica que asocia dous tipos de constituíntes, xeralmente unidades léxicas; e, por outra banda, unha binaridade funcional que indica un funcionamento disimétrico, antagónico, entre os dous elementos» (Tutin, 2013, p. 49)⁵. Mejri engade que «as colocacións só son combinacións libres adecuadas. Fórmanse tanto na combinación máis libre coma na máis restrinxida, proporcionándolle á lingua material sintagmático que pode ser fixado» (Mejri, 2008, p. 202)⁶. Isto significa que as colocacións presentan varios graos de fixación. Segundo Cowie (1986), existen tres tipos de colocacións: 1) as colocacións abertas ou libres, p. ex. en inglés *eat rice*, en francés *manger du riz* ('comer arroz'); *devour rice*, en francés *dévoré le riz* ('devorar o arroz'), 2) as colocacións restrinxidas ou semirrestrinxidas, p. ex. en inglés *blow a trumpet*, en francés *jouer de la trompette* ('tocar a trompeta'), 3) o grupo de colocacións que están situadas a medio camiño entre as colocacións e os *idioms*, p. ex. en inglés *extinguish fire*, en francés literalmente *anéantir le feu*, e en inglés *quench fire*, en francés literalmente *étancher le feu*, ambas co significado de «apagar o lume».

Para a escola alemá, as colocacións sitúanse dentro dos «frasemas referenciais»⁷ relativos a obxectos, procesos ou circunstancias dunha realidade extralingüística (real ou ficticia) (Burger *et al.*, 2007, p. 36). Trátase, en concreto, de elementos non idiomáticos como: 1) as colocacións restrinxidas e as colocacións soltas, por exemplo, *aller en classe* ('ir a clase'), *aller en vacances* ('ir de vacacións'), *le soleil se couche* ('ponse o sol'); 2) os verbos sintagmáticos coma *prendre part* ('participar'), *faire suite* ('seguir'), *faire part* ('anunciar'). Burger engade a esta categoría os frasemas

⁴ Grazas á súa reproducibilidade (Corpas Pastor, 2001, p. 92), as colocacións convertéronse en obxecto de estudo para os traballos sobre linguas especializadas (Tutin e Grossmann, 2013; Silva *et al.*, 2004; Tutin, 2007; Cavalla, 2008).

⁵ N. da T.: tradución ao galego feita pola tradutora a partir da cita orixinal en francés.

⁶ N. da T.: tradución ao galego feita pola tradutora a partir da cita orixinal en francés.

⁷ A noción de «frasema» debe entenderse como unha secuencia fixa formada, polo menos, por dúas unidades léxicas completas e que é semanticamente compositiva.

referenciais idiomáticos coma os verbos sintagmáticos idiomáticos, por exemplo, *plier bagage* ('facer as maletas'), *prendre corps* ('tomar corpo'), *passer l'éponge* ('pasar páxina') (Burger *et al.*, 2007, p. 36).

Existe tamén unha diferenza entre as colocacións gramaticais e léxicas (Benson, 1985; Svensson, 2004). O primeiro tipo é o resultado da interacción entre unha palabra léxica e unha palabra gramatical e representa unha construción apoiada no verbo (Vivès, 1984; G. Gross, 1996; Mejri, 2008 e 2011). Neste sentido, Svensson (2004) ofrece os seguintes exemplos: «VERBO + PREPOSICIÓN: *accuser de* ('acusar de'); SUBSTANTIVO + PREPOSICIÓN: *accès à* ('acceso a') e ADXECTIVO + PREPOSICIÓN: *fâché de* ('enfadado por'), *fâché avec* ('enfadado con')» (Svensson 2004: 22). Por outra banda, as colocacións léxicas xorden da unión entre elementos léxicos do mesmo tipo (Benson, 1985, p. 61). Trátase, por exemplo, de asociacións léxicas privilexiadas e semanticamente compositivas, coma *tristesse infinie* ('tristeza infinita'), *perdes abyssales* ('perdas abismais'), *jouer un rôle* ('desempeñar un papel') etc. (Tutin, 2013, p. 47), que presentan unha estrutura «ADXECTIVO + SUBSTANTIVO: *célibataire endurci* ('solteiro empedernido'); SUBSTANTIVO + VERBO: *le sang circule* ('o sangue flúe') e VERBO + SUBSTANTIVO: *faire une conférence* ('dar unha conferencia')» (Svensson, 2004, p. 23).

Estas características típicas das colocacións, como veremos no seguinte apartado, teñen consecuencias para as estratexias didácticas que se deben aplicar nunha clase de idiomas.

2.2. Colocacións, categorización e didáctica

A necesidade de entender o procesamento das colocacións por parte dos alumnos falantes de turco da Universidade Dokuz Eylül levounos a reflexionar, ademais de sobre a súa estrutura e a súa descrición, tamén sobre as estratexias adquisitivas e didácticas desenvolvidas no marco da semántica cognitiva, o enfoque léxico de Lewis e o enfoque fraseodidáctico de González Rey.

En primeiro lugar, cómpre salientar que a partir das investigacións en semántica funcional e cognitiva, considérase que a adquisición dunha lingua é un proceso que comeza co uso concreto da linguaxe e remata coas súas regras (Tomasello, 2006). Segundo Tomasello (1999, pp. 133–134), a fraseoloxía xorde e toma forma a partir da aparición das primeiras construcións lingüísticas e a unidade primaria de adquisición da linguaxe parecer ser un enunciado que pode modificarse en función das esixencias comunicativas e que pode fixarse cada vez máis.

Os estudos dispoñibles sobre a aprendizaxe das secuencias fixadas nunha lingua estranxeira destacaron varias características: 1) unha competencia lingüística similar á da lingua materna, o que permite evitar cometer erros de produción (Wray, 2002, p. 146); 2) unha forma de imitación dos falantes nativos (Bygate, 1988); 3) unha forma de fusión entre os coñecementos gramaticais e o conxunto de elementos memorizados polo estudante (Peters, 1983; Lennon, 1998; Howarth, 1998). Outros estudos demostraron que o uso de expresións fixas por parte dos estudantes dunha lingua estranxeira depende da frecuencia de aparición destas expresións en varios contextos (Schmidt, 1983; Howarth,

1998) e da súa semellanza coa expresión da lingua materna (Jaworski, 1990; Granger e Meunier, 2008; Granger *et al.*, 2013).⁸

Ademais, a adquisición de novos significados por parte dunha expresión fixa non é totalmente arbitraria (Cacciari, 1998; Lakoff e Johnson, 1980 e 1999).⁹ Existen dúas formas de entender o mecanismo da polisemia: 1) sobre a base dunha extensión metafórica motivada polas correspondencias conceptuais ou *mapping* (Lakoff, 1987);¹⁰ 2) sobre a base dun mecanismo de inclusión de tipo categórico e de xeneralización (Cacciari, 2001, p. 300). Así, o verbo *saisir* ('coller, apoderarse de algo') convértese nunha etiqueta xeral que fai referencia a todas as accións de *saisie* ('apoderamento'), sexa este apoderamento concreto ou abstracto, ou o substantivo *prison* ('cárcere') préstase a varios significados que representan contextos de reclusión mental ou física.

A partir destes estudos, podemos supoñer que un proceso mental de natureza analóxica desencadea a interpretación dunha expresión fixa. Máis concretamente, a analogía ten unha función regularizadora ou de aliñación, é dicir:

O seu obxectivo é permitir a interpretación de estruturas sobre o modelo doutras estruturas ('estruturas fonte') e permitir a produción de novas estruturas sobre o modelo de estruturas coñecidas, dispoñibles e existentes. Aplícase sistematicamente, no sentido dunha forte tendencia cognitiva, antes de ser finalmente cuestionada polo contexto. Por tanto, pode implicar que un falante de francés principiante interprete *casser sa pipe* ('estirar a pata') seguindo o modelo de *casser sa montre* ('romper o reloxo'), pero a inadecuación desta interpretación levarao a abandonar esta analogía e a buscar outra solución (Monneret, 2018, p. 17).¹¹

A aprendizaxe configúrase así como unha actividade global na que asistimos á activación de varios procesos conceptuais de carácter analóxico.

As implicacións didácticas deste enfoque da fraseoloxía levaron a crear estratexias didácticas adecuadas que lles permiten aos estudantes facilitar a comprensión das colocacións, ademais de equilibrar gradualmente o traballo cognitivo entre a forma e o significado dunha expresión fixa. A este respecto, Boers e Demecheleer (1998), no seu estudo sobre a aprendizaxe das colocacións verbais en inglés por parte dos estudantes francófonos, demostraron que os estudantes iniciados nunha análise da motivación e de factores coma o *trajectory* e o *landmark* eran capaces de interpretar correctamente o significado figurado da preposición *beyond*, en francés *derrière* ('detrás de'), en

⁸ Granger (1998, p. 151), nun estudo sobre as colocacións, afirma que os falantes de L1 as interpretan coma unha soa palabra, a diferenza dos estudantes de linguas estranxeiras que as ven máis ben «coma bloques de construción».

⁹ Cando falamos de categorización, hai que aceptar primeiro «a idea de que as palabras representan códigos para acceder a sistemas de coñecemento de diferentes tipos, [polo que] resulta fundamental preguntarse como se aprenden, é dicir, como os individuos descompoñen a experiencia cotiá en unidades separadas e lles dan un nome» (Cacciari, 2001, p. 178) [tradución propia a partir da cita orixinal].

¹⁰ Segundo Lakoff (1987), o *mapping* representa o sistema de correspondencias epistémicas que revelan a topoloxía cognitiva ou a estrutura dos esquemas-imaxes desde un dominio conceptual inicial ata un dominio conceptual final.

¹¹ N. da T.: tradución ao galego feita pola tradutora a partir da cita orixinal en francés.

moitas colocacións. Do mesmo modo, Boers (2000) obtivo resultados no procesamento e aprendizaxe de colocacións verbais en inglés por parte dos estudantes francófonos. Salienta a importancia de ensinar metáforas conceptuais coma *visible is out*, literalmente *ce qui est visible est dehors* ('o que é visible está fóra'): *find out*, fr. *découvrir, démasquer* ('descubrir'); *turn out*, fr. *éteindre, couper, expulser, vider* ('apagar, cortar, vaciar') e *visible is up*, literalmente *ce qui est visible est en haut* ('o que é visible está arriba'): *look it up*, fr. *lever les yeux, s'améliorer; chercher* ('levantar a vista, mellorar, buscar'); *show up*, fr. *ressortir, parvenir à, arriver à, faire ressortir, humilier* ('sacar á luz, conseguir, humillar') para facilitar a comprensión das colocacións.

Á súa vez, Lewis amosa que as colocacións requiren un tratamento pedagóxico especial: por unha banda, non se pode seguir unha orde lineal ou alfabética para tratalas, senón que hai que pensar en táboas de colocacións, mapas conceptuais ou «árbores de palabras» para consolidar a súa memorización (Lewis, 1993, p. 195). Por outra banda, débense empregar dicionarios e materiais auténticos para mellorar a comprensión da gramática e o significado das palabras (Lewis, 1993, p. 186). Lewis suxire traballar e centrarse no «poder da colocación», é dicir, no contido semántico de cada palabra, polo que os profesores deberían limitar a aprendizaxe de novas palabras e centrarse en explicar as redes semánticas das palabras xa coñecidas polos estudantes (Lewis, 1993, pp. 193–194).

Os beneficios desta forma de descrición das colocacións foron ben recibidos por parte de González Rey, que salienta que «unha preparación sobre a temática xeral [...] permite captar unha boa disposición no estudante para adquirilas» (González Rey, 2007, p. 25)¹². Ademais, González Rey engade que «no proceso de ensinanza, os compoñentes socioculturais e pragmáticos das expresións deben introducirse incluso antes có compoñente lingüístico, xa que o seu valor social e cultural prevalece sobre o seu valor como unidades lexicalizadas» (González Rey, 2007, p. 25)¹³.

A preocupación didáctica de González Rey polas colocacións enmárcase nunha reflexión desde a intralingüística á interlingüística mediante a analoxía (González Rey, 2016) e diferentes exercicios: 1) exercicios contextuais; 2) exercicios estruturais; 3) exercicios sobre o xogo de sons e rimas; 4) reutilización de palabras para a codificación e decodificación; 5) agrupación por conceptos; 6) exercicios sobre o cambio paradigmático (substitución ou transformación); 7) exercicios sobre hipónimos e hiperónimos (González Rey, 2007, pp. 30–31).

Grazas a estes enfoques, que parecen ser válidos nun contexto plurilingüe como o da Universidade Dokuz Eylül, puidemos formular unha investigación sobre o procesamento e a tradución das colocacións.

¹² N. da T.: tradución ao galego feita pola tradutora a partir da cita orixinal en francés.

¹³ N. da T.: tradución ao galego feita pola tradutora a partir da cita orixinal en francés.

3. Unha experiencia plurilingüe en clase de FLE

Este estudo é o resultado dunha enquisa piloto nacida como unha labor de investigación da Sra. Emine Alkaya como parte dun curso de Lingüística Adquisitiva impartido pola Sra. Mariangela Albano. A investigación levouse a cabo entre 2019 e 2020 con dous grupos de estudantes adultos de italiano (A1) cuxa lingua materna é o turco.

A nosa mostra consiste nun grupo experimental de quince alumnos que estudan italiano e francés no Grao en Didáctica do Francés como Lingua Estranxeira na Universidade Dokuz Eylül de Izmir. Estes estudantes están no 2.º, 3.º e 4.º ano da súa carreira e estudan varios idiomas: francés como L2 (aproximadamente 4 anos de aprendizaxe), alemán como L3 (aproximadamente 2 anos) e italiano como L4 (un semestre). Tamén teñen algúns coñecementos de inglés (polo menos oito anos de aprendizaxe). O italiano L4 é unha materia optativa e os estudantes non participaron en proxectos Erasmus en Italia.

En canto á didáctica do italiano, os alumnos apréndeno a través do francés, xa que a profesora é de orixe italiana, non domina o turco e ensina lingua e lingüística francesa na universidade. Ademais, a profesora introduciu aos alumnos na fraseoloxía mediante a ensinanza explícita da lingüística francesa.

Para o grupo de control, escollemos investigar a dez adultos falantes de turco que aprendían italiano como lingua estranxeira (nivel A1) sen coñecementos de francés e con coñecementos de inglés (nivel B1). Estes alumnos asisten a clases de italiano impartidas por un profesor nativo no centro de lingua italiana de Izmir. O profesor non domina o turco e ensina italiano sen empregar a lingua turca. Os alumnos asisten ás clases de italiano A1 por motivos persoais (traballo, ocio) e nunca estiveron en Italia. A elección deste tipo de mostra débese á falta de clases de italiano A1 nos demais departamentos da Universidade Dokuz Eylül.

3.1. A elaboración dos exercicios

O enfoque adoptado para comprobar a nosa hipótese de traballo consistiu en presentar un cuestionario nas clases de italiano. Demos instrucións básicas en turco e limitamos o tempo de resposta a unha hora.

A proba que presentamos divídese en dúas partes. Na primeira parte, formulamos preguntas persoais ao alumnado (idade, sexo, nivel de estudos, número de linguas estranxeiras aprendidas, anos de aprendizaxe etc.) para describir a nosa mostra.

Na segunda parte preséntanse tres exercicios de múltiple escolla sobre expresións italianas co verbo «fare», en francés «faire» ('facér'). Propuxémoslles tres posibles traducións (unha delas, correcta) en francés (para o grupo experimental) e en turco (para o grupo de control) e pedímoslles que escollesen unha tradución e que explicasen a súa elección.

O cuestionario divídese en tres exercicios, cada un cun obxectivo diferente: o primeiro, unha tradución lematizada do verbo «fare» + substantivo; o segundo, una tradución lematizada do verbo «fare» + determinante + substantivo; e o terceiro, una tradución do verbo «fare» en contexto. Estes exercicios van dirixidos á decodificación interlingüística (procedemento

de tradución) de L4>L2 e presentan tres fases: lematización, contextualización e motivación semántica (Albano, 2020).

3.2. A selección das expresións

O primeiro criterio de selección foi escoller as expresións que conteñen o verbo italiano «fare», dado que se trata dun verbo moi empregado polos falantes de italiano (De Mauro, 2022). De feito, a construción na que se utiliza *fare* como auxiliar dun substantivo (La Fauci e Mirto, 2010 [2003], p. 8) resulta ser moi produtiva para crear colocacións (Nikodinovska, 2011; Squillante, 2016).

O segundo criterio consiste en seleccionar as expresións italianas estudadas desde o nivel A1 ata o nivel B2 da lingua italiana. Deste modo, os estudantes poden, por un lado, atoparse con expresións estudadas durante o curso de nivel A1; e, por outro lado, atopar palabras que non coñecen e que os levan a activar múltiples coñecementos.

Ademais, o verbo *fare* crea colocacións máis ou menos equivalentes ás do francés, como é o caso de *prendre + determinante + substantivo* ou *prendre + substantivo*. Detectámolo, por exemplo, nos seguintes exemplos: it. *fare il bagno*, fr. *prendre un bain* ('bañarse'); it. *fare la doccia*, fr. *prendre une douche* ('ducharse'); it. *fare una foto*, fr. *prendre une photo* ('sacar unha foto').

Este tipo de colocacións representan para os estudantes adultos falantes de turco do grupo experimental un medio para reflexionar de forma contrastiva sobre as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas románicas. En efecto, os estudantes veranse obrigados a buscar unha regra que aplicar para discriminar os obxectos xunto ao verbo *fare* e poder traducilo ao francés.

Máis concretamente, as expresións italianas seleccionadas son as seguintes: 1) *fare scuola*, fr. *enseigner* ('ensinar'); 2) *fare teatro*, fr. *faire du théâtre/interpréter un rôle* ('facer teatro/interpretar un papel'); 3) *fare fatica*, fr. *avoir du mal à faire quelque chose* ('ter dificultades para facer algo'); 4) *fare sapere*, fr. *faire savoir* ('facer saber'); 5) *fare colazione*, fr. *prendre le petit-déjeuner* ('almorzar'); 6) *fare la doccia*, fr. *prendre une douche* ('ducharse'); 7) *fare il bagno*, fr. *prendre un bain* ('bañarse'); 8) *fare il malato*, fr. *faire semblant d'être malade* ('finxir estar enfermo'); 9) *fare l'indifferente*, fr. *faire l'indifférent* ('ser indiferente'); 10) *fare la bella vita*, fr. *mener une vie agréable/avoir la belle vie* ('levar unha boa vida'); 11) *fare la festa a qualcuno*, fr. *tuer, voler, virer, faire une mauvaise surprise* ('asasinar, roubar, dar unha sorpresa desagradable'); 12) *fare le ore piccole*, fr. *faire nuit blanche* ('non durmir en toda a noite'); 13) *fare la morale*, fr. *faire la morale* ('botar un sermón').

Para seleccionar as traducións ao francés do grupo experimental, propuxemos tres expresións, das cales só unha é a correcta. Para seleccionar as traducións incorrectas, escollemos traducións literais e elementos de distracción. Estes últimos son expresións entre as cales existe unha gran semellanza e transparencia entre o italiano e o francés, xa que queremos comprobar como van traducir e interpretar os estudantes as colocacións. Tamén seleccionamos colocacións en francés que xa coñecían previamente.

Do mesmo xeito, para o grupo de control, escollemos as mesmas expresións italianas traducidas ao turco.¹⁴

3.3. A descrición dos datos

Para describir os datos, empregamos os estudos de Lakoff e Johnson (1980 e 1999) sobre o tipo de razoamento utilizado polo estudante, que pode ser metafórico, analóxico ou metonímico. Tamén tivemos en conta as aportacións da lingüística adquisitiva para o concepto de interferencia coa L1 e/ou con outras linguas (Lüdeling *et al.*, 2005; Granger e Meunier, 2008).

3.3.1. Análise dos datos: exercicios 1 e 2

A análise dos datos relativos aos exercicios 1 e 2 revela que os estudantes do grupo de control mostran varias dificultades, especialmente coas expresións italianas máis figuradas e pertencentes a un nivel de lingua máis alto. En primeiro lugar, o número de omisións en comparación co grupo experimental é maior (70 %). En segundo lugar, as respostas correctas só se refiren ás expresións habituais que se estudan nun curso de italiano A1. É o caso, por exemplo, de *fare colazione*, en francés *prendre le petit-déjeuner* (‘almorzar’) (30 %), *fare la doccia*, fr. *prendre une douche* (‘ducharse’) (30 %); *fare il bagno*, fr. *prendre un bain* (‘bañarse’) (20 %); *fare teatro*, fr. *faire du théâtre* (‘facer teatro’) (10 %).

En canto ás traducións incorrectas, observamos que os estudantes intentan dar unha resposta parafraseada. É o caso de *fare scuola*, fr. *enseigner* (‘ensinar’), onde a resposta en turco *okul açmak*, fr. *faire une école* (‘facer unha escola/abrir unha escola’) (20 %) permite entender o tipo de razoamento utilizado polos estudantes. Do mesmo xeito, a expresión italiana *fare l’indifferente* tradúcese en turco por *fark yaratmak*, fr. *faire la différence* (‘facer a diferenza’) no canto de *faire l’indifférent* (‘ser indiferente’).

En cambio, os estudantes do grupo experimental non teñen dificultades para atopar a tradución lematizada. Non detectamos moitos casos de omisións (20 %), xa que a maioría dos estudantes parecen estar incentivados a escoller unha tradución ao francés. A única excepción é a expresión italiana *fare il malato*, fr. *faire semblant d’être malade* (‘finxir estar enfermo’) na que observamos un 6 % de omisións. Isto pode deberse á dificultade de representar a complexidade semántica na lingua de destino.

En canto ás traducións correctas, podemos observar que os mellores resultados se observan no caso das seguintes colocacións: *fare scuola*, fr. *enseigner* (‘ensinar’) (53 % dos

¹⁴ A continuación preséntanse as expresións italianas xunto coas traducións non literais ao turco: 1) *fare scuola*, tr. *öğretmek*, fr. *enseigner*; 2) *fare teatro*, tr. *tiyatro yapmak*, fr. *faire du théâtre/interpréter un rôle*; 3) *fare fatica*, tr. *zorlanmak*, fr. *avoir du mal à faire quelque chose*; 4) *fare sapere*, tr. *haber vermek*, fr. *faire savoir*; 5) *fare colazione*, tr. *kahvaltı yapmak*, fr. *prendre le petit-déjeuner*; 6) *fare la doccia*, tr. *duş almak*, fr. *prendre une douche*; 7) *fare il bagno*, tr. *banyo yapmak*, fr. *prendre un bain*; 8) *fare il malato*, tr. *hastalık uyduymak*, fr. *faire semblant d’être malade*; *fare l’indifferente*, tr. *ilgisiz gibi görünmek*, fr. *faire l’indifférent*; 9) *fare la bella vita*, tr. *iyi bir hayat yaşamak*, fr. *mener une vie agréable / avoir la belle vie*; 11) *fare la festa a qualcuno*, tr. *öldürmek, çalmak, kovmak, birine gününü göstermek*, fr. *tuer, voler, vire; faire une mauvaise surprise*; 12) *fare le ore piccole*, tr. *gece uyumamak, sabahlamak*, fr. *faire nuit blanche*; 13) *fare la morale*, tr. *ahlak dersi vermek*, fr. *faire la morale*.

estudantes); *fare teatro*, fr. *faire du théâtre* ('facer teatro') (73 %); *fare sapere*, fr. *faire savoir* ('facer saber') (40 %); *fare colazione*, fr. *prendre le petit-déjeuner* ('almorzar') (47 %); *fare la doccia*, fr. *prendre une douche* ('ducharse') (73 %); *fare il bagno*, fr. *prendre un bain* ('bañarse') (100 %); *fare la bella vita*, fr. *mener une vie agréable/ avoir la belle vie* ('levar unha boa vida') (93 %).

Observamos que, cando os estudantes xa coñecen a colocación en francés, responden correctamente, pero cando non a coñecen, déixanse influír pola súa lingua materna ou polas outras linguas que estudaron e empregan a transparencia das palabras coma no caso de *bagno* en italiano, *banyo* en turco e *bain* en francés.

Decatámonos de que os estudantes escollen estas traducións por varias razóns: ás veces trátase dunha analoxía entre a lingua francesa, a italiana e a turca. É o caso das paráfrases da expresión italiana pola influencia da lingua ou a cultura francesas. De feito, o coñecemento dalgunhas palabras francesas como *bain*, *douche*, *savoir*, *belle vie* así como as semellanzas fonolóxicas ou léxicas entre as palabras italianas e francesas permítenlles aos estudantes atopar a resposta correcta.

Noutras ocasións, coma no caso da expresión *fare scuola*, fr. *enseigner* ('ensinar'), para a que propuxemos dúas distraccións *aller à l'école* ('ir á escola') e *faire une école* ('facer unha escola'), observamos que os estudantes pasaron polos seguintes pasos cognitivos: 1) coñecemento da palabra *scuola* en italiano, 2) tradución mental por *école*, 3) metonimia conceptual «o edificio é o lugar onde se ensina», 4) analoxía conceptual entre o comportamento sintáctico do verbo *fare* e *faire*; 5) observación das diferenzas semánticas entre os dous verbos.

En canto ás traducións incorrectas, podemos observar, en xeral, que a maioría dos estudantes escolleron traducións caracterizadas por unha analoxía formal. Observamos paráfrases falsas nos seguintes casos: *fare scuola* (*enseigner*; 'ensinar') traducida por *faire une école* ('facer unha escola') (40 %); *fare l'indifferente* (*faire l'indifférent*; ser indiferente) traducida por *faire la différence* ('facer a diferenza') (53 %) ou *fare sapere* (*faire savoir*; 'facer saber') traducida por *faire de la soupe* ('facer sopa') (13 %).

Outros exemplos que revelan un descubrimento de semellanzas formais por parte dos estudantes son, por exemplo, *fare la bella vita* (*mener une vie agréable*; 'levar unha boa vida') traducida por *se faire belle rapidement* ('poñerse guapa rapidamente') (6 %), onde é evidente que existe unha confusión entre *vita* en italiano ('vida') e *vite* en francés ('rapidamente'). O mesmo ocorre con *fare colazione* (*prendre le petit-déjeuner*; 'almorzar') traducida por *collectionner* ('coleccionar') (30 %) e por *faire une collation* ('tomar un refrixerio') (33 %). As dúas traducións seleccionadas amosan as semellanzas fonéticas onde prevalece o instinto regulador da analoxía. Un problema similar aparece, por exemplo, no caso de *fare la doccia* (*prendre une douche*; 'ducharse') traducida por *préparer un dossier* ('preparar un arquivo') (27 %). A diferenza das outras traducións, neste exemplo os estudantes están influenciados pola súa lingua materna e crean unha confusión fonética entre o italiano e o francés: a palabra italiana *doccia* ('ducha') lese en turco *doggia* e ten a oclusiva velar sonora, pero os estudantes len esta palabra en

francés *dossia*, empregando a fricativa alveolar sonora, e despois asocian esta palabra coa palabra turca *dosya* que significa «arquivo».

Tamén observamos traducións que amosan a influencia do cotexto¹⁵ coma no caso de *fare il malato (faire semblant d'être malade; 'finxir estar enfermo')* traducida por *être malade* ('estar enfermo') (66 %) e no caso de *fare fatica (avoir du mal à faire quelque chose; 'ter dificultades para facer algo')* traducida por *fatiguer quelqu'un* ('cansar a alguén') (74 %). En ambos casos, as palabras clave *malato* e *fatica* inflúen na tradución.

Porén, non só observamos paráfrases ou semellanzas, senón tamén traducións cun cambio semántico. É o caso, por exemplo, de *fare il malato* ('finxir estar enfermo') traducida por *faire le fou* ('actuar coma un tolo') (15 %), que pode explicarse pola analoxía entre o concepto de enfermidade física e o de enfermidade mental. De aí, por exemplo, a frase en francés coloquial *T'es malade ou quoi ?* ou en turco *Hasta misin ?* para facer referencia a *tu es fou* ('estás tolo') (TLFi, 2022). Unha tradución que modifica o sentido da expresión orixinal é *fare sapere (faire savoir; 'facer saber')* traducida por *savoir faire* ('saber facer') (27 %), onde observamos un quiasmo mental.

3.3.2. Análise dos datos: exercicio 3

Como demostramos na sección anterior, o razoamento analóxico pode inducir a erro aos estudantes. Estes erros son máis evidentes no terceiro exercicio, no que a expresión se utiliza en contexto e cun sentido máis figurado.

En primeiro lugar, cómpre salientar o maior número de omisións no grupo de control (80 %). Só dous estudantes conseguiron traducir algunhas frases.

A seguinte frase «Michele sta per essere licenziato dal lavoro. Stanno cercando *di fargli la festa*», en francés «Michel est sur le point d'être viré de son travail. Ils essaient de l'éliminer/virer» mostra a expresión italiana *fare la festa a qualcuno*, en francés *tuer; voler; faire une mauvaise surprise* ('asasinar, roubar, dar unha sorpresa desagradable') que se traduciu en turco por *ona bir parti düzenliyoruz*, en francés *organiser une fête pour lui* ('organizarlle unha festa') (10 %). Trátase dunha tradución-paráfrase que non ten en conta o contexto da frase.

A segunda tradución proposta polo grupo de control fai referencia á terceira frase «Quando Giulia offende il suo compagno di classe, sua mamma le fa la morale», en francés «Quand Giulia offense son camarade, sa mère lui fait la morale» na que aparece a expresión italiana *fare la morale*, en francés *faire la morale* ('botar un sermón'), que só un estudante traduciu correctamente. Observamos unha segunda tradución en turco *moralı yok*, en francés *avoir le moral à zéro* ('ter os ánimos polo chan') (10 %), na que atopamos unha tradución que revela unha analoxía conceptual entre as palabras *offenser* ('ofender') e *moral à zéro* ('os ánimos polo chan') onde unha é consecuencia da outra.

A diferenza do grupo de control, o grupo experimental mostra unha maior competencia metalingüística. A primeira frase, «Michele sta per essere licenziato dal lavoro. Stanno

¹⁵ É o contexto lingüístico inmediato dun texto ou dunha oración escrita ou oral (Portine, 2017).

cercando *di fargli la festa*», en francés «Michel est sur le point d’être viré de son travail. Ils essaient de l’éliminer/virer», foi traducida pola maioría dos estudantes como *organiser une fête pour lui* (‘organizarlle unha festa’) (53 %) e por *de lui faire une fête chez quelqu’un* (‘organizarlle unha festa en casa de alguén’) (40 %). Ninguén escolleu a tradución *de le virer* (‘despedilo’) (0 %) e o 7 % dos estudantes abstívose de responder a esta pregunta.

As respostas dadas mostran que o contexto da frase inflúe na tradución a través dos seguintes pasos: 1) coñecemento previo da palabra *lavoro* (*travail*; ‘traballo’) por parte dos estudantes; 2) activación dunha analoxía fonética entre *festa* e *fête* (‘festa’); 3) creación dunha ponte conceptual entre os conceptos de *lavoro* (‘traballo’) e de *festa* (‘festa’); 4) suposición da seguinte idea «débase festexar o feito de que unha persoa faga algo ben no traballo».

Con respecto á segunda frase, «Ieri Anna e Lucia sono andate in discoteca. In questo periodo, loro fanno le ore piccole», en francés «Hier, Anna et Lucia sont allées à la discothèque. Pendant ce temps, elles font nuit blanche», a expresión italiana *fare le ore piccole*, en francés *faire nuit blanche* (‘non durmir en toda a noite’) foi traducida pola maioría dos estudantes como *avoir beaucoup bu* (‘beber moito’) (53 %). Esta tradución explícase pola contigüidade conceptual entre ir á discoteca e as súas consecuencias «bailar, divertirse e beber». Os estudantes tamén deron como explicación o feito de que as palabras italianas *discoteca* (*discothèque*) e *piccole* (*petites*) teñen unha gran semellanza coas palabras *discothèque* (‘discoteca’) e *picoler* (‘emborracharse’), polo que isto lles induciu a erro. Pensaron que, ao ir á discoteca, ían beber moito.

En canto ao resto de respostas, só o 27 % contestou correctamente e o 13 % se abstivo. Por outro lado, o 6 % dos estudantes contestou *se lever tôt* (‘levantarse cedo’) porque fixeron unha analoxía conceptual entre as palabras *tôt* (‘cedo’) e *ore piccole* (*petites heures*; ‘a primeira hora da mañá’), de modo que relacionaron as dúas dimensións: a temporal e a espacial (Lakoff e Johnson, 1980, pp. 15–18).

Na terceira frase «Quando Giulia offende il suo compagno di classe, sua mamma le fa la morale», en francés «Quand Giulia offense son camarade, sa mère lui fait la morale» atopámonos coa expresión italiana *fare la morale*, en francés *faire la morale* (‘botar un sermón’), que traduciron correctamente o 47 % dos estudantes.

Con respecto ás traducións incorrectas, observamos que os estudantes traduciron a expresión por *lui remonter le moral* (‘animalo’) (47 %) e por *avoir le moral à zéro* (‘ter os ánimos polo chan’) (6 %).

No caso da primeira tradución, observamos que os estudantes se viron influídos, en primeiro lugar, pola transparencia da palabra italiana *morale* (*la morale, le moral*; ‘a moral’ ou ‘os ánimos’ en galego) e polo coñecemento previo da palabra *mamma* (*mère*; ‘nai’). En segundo lugar, estableceron unha conexión conceptual entre a palabra *mamma* (a figura da nai representa o consolo) e a palabra *moral* (cuxo significado tanto en francés como en turco é «estado de ánimo»). Supuxeron que o rapaz estaba triste e que a súa nai o estaba animando.

En canto á segunda tradución, os estudantes crearon a mesma analoxía conceptual có grupo de control.

4. Conclusión

A pesar de que o repertorio contemplado non abonda para mostrar a complexidade da problemática que se aborda, podemos afirmar que a lingua francesa favorece a aprendizaxe das colocacións italianas por parte dun público adulto de fala turca. De feito, o grupo de control mostra varias dificultades á hora de interpretar e traducir as colocacións italianas porque, por unha banda, non teñen coñecementos dunha lingua románica que actúe a modo de ponte; e, por outra banda, non están afeitos á ensinanza explícita da lingüística, a diferenza do grupo experimental, ao que se introduciu previamente en conceptos de lingüística e didáctica das linguas.

Os estudantes do grupo experimental traduciron correctamente a maioría das colocacións empregando un proceso analóxico que establece similitudes formais (fonolóxicas, morfolóxicas, léxicas) ou conceptuais entre a lingua italiana e a francesa. Como xa comprobamos, os exercicios de tradución lematizada sen contexto mostran unha maior autonomía por parte do alumnado.

Observamos que xorden dificultades de tradución nas expresións contextualizadas, nas que a estrutura frasal é menos descodificable e conduce a crear falsas analoxías entre as dúas linguas. Ademais, a produción de traducións incorrectas tamén depende da influencia da lingua materna. Porén, cómpre salientar que as traducións incorrectas amósannos como funcionan e operan as analoxías e as relacións conceptuais nas dinámicas imaxinativas e isto pode ser un punto de partida para introducir aos falantes dunha lingua non flexiva no pensamento metalingüístico que lles permite procesar e interpretar expresións fixas.

5. Referencias bibliográficas

- Albano, M. (2020). *Les expressions figées en didactique du Français Langue Étrangère* [tese de doutoramento]. Université Sorbonne Nouvelle.
- Bartsch, S. (2004). *Structural and Functional Properties of Collocations in English. A Corpus Study of Lexical and Pragmatic Constraints on Lexical Co-occurrence*. Narr Verlag.
- Benson, M. (1985). Collocations and idioms. En R. F. Ilson (ed.), *Dictionaries, Lexicography and Language Learning* (pp. 61–68). Pergamon, VIII.
- Bygate, M. (1988). Units of Oral Expression and Language Learning. *Applied Linguistics*, 9, 59–82.
- Boers, F. (2000). Metaphor Awareness and Vocabulary Retention. *Applied Linguistics*, 21, 553–571.
- Boers, F. e Demecheleer, M. (1998). A Cognitive Semantic Approach to Teaching Prepositions. *English Language Teaching Journal*, 53, 197–204.
- Burger, H.; Dobrovol'skij, D.; Kühn, P. e Norrick, N. R. (2007). *Phraseologie. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung*. Walter de Gruyter.

- Cacciari, C. (1998). Why Do We Speak Metaphorically? Reflections on the Functions of Metaphor in Discourse and Reasoning (pp. 119–157). En A. Katz, C. Cacciari, R. J. Gibbs e M. Turner (eds.), *Figurative Language and Thought*. Oxford University Press.
- Cacciari, C. (2001). *Psicologia del linguaggio*. Il Mulino.
- Cavalla, C. (2008). Les collocations dans les écrits universitaires: un français spécifique pour les apprenants étrangers (pp. 93–104). En O. Bertrand e I. Schaffner (eds.), *Apprendre une langue de spécialité: enjeux culturels et linguistiques*. Éditions de l'École Polytechnique.
- Corpas Pastor, G. (2001). Entorno al concepto de colocación. *Euskera*, XLVI (1), 89–108.
- Cowie, A. P. (1986). Collocational Dictionaries – A comparative view (pp. 61–69). En *Fourth Joint Anglo-Soviet Seminar*. British Council.
- Gentner, D.; Holyoak, K. J. e Kokinov, B. N. (2001). *The Analogical Mind. Perspectives from Cognitive Science*. MIT Press.
- Gibbs, R. W. J. (1992). Categorization and Metaphor Comprehension. *Psychological Review*, 99, 572–577.
- González Rey, M. I. (2002). *La phraséologie du français*. Presses Universitaires du Mirail.
- González Rey, M. I. (2007) (ed.). *Les expressions figées en didactique des langues étrangères*. E.M.E.
- González Rey, M. I. (2008). *A Multilingual Focus on Contrastive Phraseology and Techniques for Translation*. Kovač.
- González Rey, M. I. (2016). Une approche analogique à la compétence phraséologique: une double compétence, intégrale et intégrée. *Language Design: Journal of Theoretical and Experimental Linguistics*, n.º extra 18, 165–188.
- Granger, S. e Meunier, F. (2008). *Phraseology: an Interdisciplinary Perspective*. John Benjamins.
- Granger, S.; Gilquin, G. e Meunier, F. (2013). *Twenty Years of Learner Corpus Research. Looking Back, Moving Ahead, Proceedings of the First Learner Corpus Research Conference (LCR 2011)*. Presses Universitaires de Louvain.
- Gross, G. (1996). *Les expressions figées en français; noms composés et autres locutions*. Éditions Ophrys.
- Hausmann, F. J. (1989). Le dictionnaire de collocations (1010–1019). En F. J. Hausmann, O. Reichmann, H. E. Wiegand e L. Zgusta (eds.), *Wörterbücher: ein internationales Handbuch zur Lexicographie. Dictionaries. Dictionnaires*. De Gruyter.
- Heid, U. (1994). On Ways Words Work Together - Topics in Lexical Combinatorics. En *EURALEX'94 Proceedings*, 226–257.
- Hofstader, D. (1995). *Fluid Concepts and Creative Analogies. Computer Models of the Fundamental Mechanisms of Thought*. Basic Books.
- Howartg, P. (1998). Phraseology and Second Language Proficiency. *Applied Linguistics*, 19 (1), 24–44.
- Jaworski, A. (1990). The Acquisition & Perception of Formulaic Language & Foreign Language Teaching. *Multilingua*, 9(4), 397–411.
- Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in Culture. Universality and Variation*. Cambridge University Press.

- La Fauci, N. e Mirto, I. M. (2010 [2003]). *Fare. Elementi di sintassi*. Edizioni ETS.
- Lakoff, G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago University Press.
- Lakoff, G. e Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press.
- Lakoff, G. e Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh – The Embodied Mind and its Challenge to Western Thought*. Basic Books.
- Lennon, P. (1998). Approaches to the Teaching of Idiomatic Language. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 36 (1), 11–30.
- Lewis, M. (1993). *The Lexical Approach: The State of ELT and the Way forward*. Language Teaching Publications.
- Lewis, M. (2000). *Teaching Collocation: Further Developments in the Lexical Approach*. Language Teaching Publications.
- Lüdeling, A.; Maik, W.; Kroymann, E. e Adolphs, P. (2005). Multi-level error annotation in learner corpora. En *Proceedings of Corpus Linguistics Conference Series*, 1 (1), 105–115.
- Mejri, S. (2006). Polylexicalité, monolexicalité et double articulation : la problématique du mot. *Cahiers de lexicologie*, 89 (2), 209–221.
- Mejri, S. (2008). La traduction des jeux de mots. En S. Mejri (éd.), *Jeux de mots et traduction. Équivalences*, 35, 41–84.
- Mejri, S. (2011). Figement, collocation et combinatoire libre (pp. 63–78). En J. C. Anscombre, e S. Mejri (eds.), *Le figement linguistique : la parole entravée*. Honoré Champion.
- Mel’čuk, I. (1998). Collocations and Lexical Functions (pp. 23–53). En A. P. Cowie (ed.), *Phraseology. Theory, Analysis and Applications*. Oxford University Press.
- Mel’čuk, I. (2007). *Lexique actif du français. L’apprentissage du vocabulaire fondé sur 20.000 dérivations sémantiques et collocations du français*. De Boeck.
- Monneret, P. (2011). Motivation et analogie. Enjeux de la similarité en sciences du langage. *Philologia*, 56, 27–38.
- Monneret, P. (2018). Phraséologie et analogie (pp. 15–32). En O. Soutet, S. Mejri e I. Sfar (eds.), *La phraséologie : théories et applications*. Honoré Champion Éditeur.
- Nikodinovska, R. (2011). Il verbo fare nelle espressioni fraseologiche del GDU (pp. 125–145). En R. Nikodinovska (ed.), *Lingua, letteratura e cultura italiana*. Facoltà di filologia “Blaže Koneski”.
- Peters, A. M. (1983). *The units of language*. Cambridge University Press.
- Portine, H. (2017). Du contexte à la situation au cotexte et à l’intertexte. *Essais*, 12, 17–32, <http://journals.openedition.org/essais/2603>.
- Schmidt, R. R.W (1983). Interaction, Acculturation, and the Acquisition of Communicative Competence: a Case Study of an Adult (pp. 137–174). En N. Wolfson e E. Judd (eds.), *Sociolinguistics and Language Acquisition*. New-bury House.
- Siepmann, D. (2006). Collocations et dictionnaires d’apprentissage onomasiologiques bilingues: questions aux théoriciens et pistes pour l’avenir. *Langue Française* 107, 99–118.
- Silva, R.; Costa, R. e Ferreira, F. (2004). Entre langue générale et langue de spécialité une question de collocations. *Éla. Études de linguistique appliquée* 2004/3, 135, 347–359.

- Squillante, L. (2016). *Polirematiche e collocazioni dell'italiano. Uno studio linguistico e computazionale*. Universitätsverlag Hildesheim.
- Svensson, M. H. (2004). *Critères de figement. L'identification des expressions figées en français contemporain*. Tommy Sund.
- Tomasello, M. (1999). *The cultural origins of human cognition*. Harvard University Press.
- Tomasello, M. (2006). Acquiring Linguistic Constructions (pp. 255–298). En S. R. S. Damon, R. M. Lerner, D. Kuhn e R. S. Siegler (eds.), *Handbook of Child Psychology: Cognitive, Perception, and Language*. John Wiley & Sons Inc.
- Tutin, A. (2007). Collocations du lexique transdisciplinaire des écrits scientifiques: annotation et extraction des propriétés linguistiques dans la perspective d'une application didactique. *Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain*, 31, 2(4), 247–262.
- Tutin, A. (2013). Les collocations lexicales: une relation essentiellement binaire définie par la relation prédicat-argument. *Langages*, 1(189), 47–63.
- Tutin, A. e Grossmann, F. (2013). *L'écrit scientifique: du lexique au discours*. Presses universitaires de Rennes.
- Vivès, R. (1984). L'aspect dans les constructions nominales prédicatives : avoir, prendre, verbe support et extension aspectuelle. *Linguisticae Investigationes*, 8, 149–174.
- Wray, A. (2002). *Formulaic language and the lexicon*. Cambridge University Press.

Dicionarios

- De Mauro, T. (2022). *Il Nuovo vocabolario di base della lingua italiana*, en liña. Recuperado en 2022 de <https://www.internazionale.it/opinione/tullio-de-mauro/2016/12/23/il-nuovo-vocabolario-di-base-della-lingua-italiana>.
- TLFi (2022). *Le trésor de la langue française informatisé*, en liña. Recuperado en 2022 de <http://atilf.atilf.fr/>.